

İLKÖĞRETİM YAZMA EĞİTİMİ ÜZERİNE YAPILAN LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bilal ELBİR*

Hasan YILDIZ**

Öz

Yazma kültür birikimini gelecek nesillere aktarmanın en iyi araçlarından biridir. Yazmaya verilen önem gün geçtikçe artmaktadır. Türkçe Öğretim Programları çağdaş eğitim yaklaşımları göz önünde bulundurularak geliştirilmektedir. Geliştirilen Türkçe Öğretim Programlarında yazma becerisinin etkililiğini arttırmak için yeni strateji, yöntem ve tekniklere de yer verilmiştir. Bu strateji, yöntem ve tekniklerin etkililiğini konu alan birçok doktora ve yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Okuyucuların bu tezlerin hepsini okumaları ve incelemeleri çok da mümkün değildir.

Bu çalışmanın amacı yazma becerisi üzerine hazırlanan doktora ve yüksek lisans tezlerini inceleyip değerlendirmektir. Çalışmada 2005–2010 yılları arasında hazırlanan 20 doktora ve yüksek lisans tezi meta-analiz yöntemi kullanılarak dış yapı ve içerik bakımından incelemeye tabi tutulmuştur.

Dış yapı bakımından yapılan incelemede yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden daha fazla olduğu ve tezlere en fazla doktor unvanlı öğretim elemanlarının danışmalık yaptığı tespit edilmiştir. İçerik bakımından yapılan incelemede ise genel olarak çağdaş yaklaşımlara uygun yazma eğitiminin, geleneksel yolla yapılan yazma eğitiminden daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yazma eğitimi, meta-analiz, yaratıcı yazma, yazma tekniği, beceri

THE EVALUATION OF GRADUATE STUDIES ON TEACHING WRITING IN THE PRIMARY SCHOOL

Abstract

The importance given to writing, one of the best means of transferring cultural background to the future generations, is increasing day by day. Turkish curriculum is being improved by taking into account the contemporary approaches to education. New strategies, methods and techniques are also included in improved Turkish curriculum in order to increase the efficiency of writing skills. Many doctorate and master theses on the efficiency of these strategies, methods and techniques have been prepared so far. It is not much possible for readers to read and review all of these theses.

* Yrd. Doç. Dr. Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, bilal.elbir@hotmail.com

** Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

The purpose of this study is to review and evaluate to doctorate and master theses that are prepared on writing skills. In this study, 20 doctorate and master theses prepared between 2005-2010 are subject to review in terms of external structure and content by using the meta-analysis method.

In the examination of the external structure, it has been determined that master theses are more than doctorate theses and “doctor” instructors serve as a counsellor mostly to these theses. As for the examination of the content, it has been concluded that teaching writing in accordance with the contemporary approaches is much more effective than teaching writing in traditional way.

Key Words: teaching writing, meta-analysis, creative writing, writing techniques, writing skills

Giriş

Dünyanın oluşumundan günümüze kadar olan süreçte yeryüzü sayısız medeniyete ev sahipliği yapmış ve hâlâ da yapmaya devam etmektedir. Bu medeniyetlerden kimileri tarih sahnesinden silinirken kimileri de günden güne gelişimlerini devam ettirmektedirler. Bir medeniyetin sürekliliğinin sağlanabilmesi için gelecek kuşaklara o medeniyetin oluşturduğu birikimin iyi aktarılması gerekir. Oluşturulan birikimin aktarılmasında kullanılan birden çok araç vardır. Yazma bu araçların başında gelmektedir.

Yazıya geçirilen duygu ve düşünceler kaybolmaz, kültür birikimi bu sayede nesilden nesile aktarılabilir ve sürekliliği sağlanabilir (Kaplan, 2009). Afrika’daki kabilelerden birçoğu yazılı eserler bırakmadıkları için unutulup gitmişlerdir. Oysa yazıyı kullanan toplumlar kendi medeniyetlerini ilerlettikleri gibi, medeniyetlerinin hâkimiyet alanlarını da genişlettikleri görülmektedir.

Günümüzde gerek sözlü gerekse yazılı anlatım insan için vazgeçilmez bir beceri olma özelliğini devam ettirmektedir. Bu sebeple insanlığın geleceğine bu kadar etki eden anlatım becerilerinden yazıya verilen önem, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de gün geçtikçe artmaktadır. Hazırlanan Türkçe Öğretim Programlarında yazmaya çok geniş bir biçimde yer verilmeye başlanmıştır (Özbay, 2010).

Türkçe Öğretim Programında beceri alanı olarak ele alınan yazmayı, Calp (2007) duygu, düşünce ve hayallerin, istek ve arzuların, bilinen ve görülenlerin, okunan veya duyulanların dil aracılığıyla kâğıt üzerine güzel ve etkili bir şekilde aktarılması olarak ele alırken Özbay (2009:8) konuşmanın birtakım sembollerle ifade edilmesi ve insanın doğası gereği kendini dışa vurduğu davranışlardan birisi olarak ele almaktadır. Yıldız (2006:203) ise, yazmanın düşüncenin bir ürünü ve düşüncenin de belli bir birikimin sonucunda ortaya çıkan ürünlerin toplamı olduğunu ifade etmektedir.

Yazma becerisinin kazanımları Türkçe Dersi Öğretim Programında genel olarak “Yazma kurallarını uygulama”, “Planlı yazma”, “Farklı türlerde metinler yazma”, “Kendi yazdıklarını değerlendirme”, “Kendini yazılı olarak ifade etme alışkanlığı kazanma”, “Yazım ve noktalama kurallarını uygulama” başlıkları altında toplanmıştır (MEB, 2006).

Yazma, konuşma ve okumaya göre daha üst bir beceridir. Bireyin hayallerini ve düşüncelerini dile getirmesi birikim ve çaba gerektirir. Gerekli birikim ve çabayı sağlamada

öğretmen de en az öğrenci kadar sorumludur. Çünkü yazma öğrencinin kendi başına geliştirebileceği bir beceri alanı değildir. Öğrenci, ancak öğretmen tarafından iyi yönlendirilerek ve daha fazla yazı yazarak yazma becerisini geliştirebilir.

Gerekli çabayı ve birikimi sağlayan her birey iyi yazı yazabilir denilemez. Çünkü hayalleri ve düşünceleri yazıya dökülebilmek için sistemli bir kurguya da ihtiyaç vardır. Ayrıca yazma eyleminde, konuşmaktan farklı olarak anlatma imkânı sadece bir sefer ile sınırlıdır. Bir yazıyı yazıp bitirdikten ve muhatabına ulaştırdıktan sonra geri dönüp onu düzeltme imkânı yoktur. Dolayısıyla yazma eylemi düşünülerek planlanarak ve özenilerek yapılmak durumundadır (Yıldız, 2006). Konuşmanın etkililiğini artırmak için jest ve mimikler kullanılır. Yazmada bu imkânlar olmadığından yazma eylemi gerçekleştirilmeden önce yazılacak konunun altyapısı ve kurgusu iyi hazırlanmalıdır.

İnsanlar duygu, düşünce, görüş ve hayallerini genellikle sözle ifade ederler. Duygu, düşünce, görüş ve hayallerin sözle ifade edilmesi yeterli değildir. İletişimde yazının çok önemli yeri vardır. Ayrıca yazma, insanın günlük hayatında olduğu kadar, mesleki bilgilerini başkalarına aktarması açısından da önemli bir ihtiyaçtır. Yalnız edebiyatla uğraşanların değil, diğer alanlarda çalışanların da yazmaya ihtiyacı vardır (Özbay, 2010). Bununla birlikte yazmada asıl amaç hemen bir edebi eser ortaya koymak değil, edebi esere giden yolda kaliteli yolcular yetiştirmek ya da edebi eserin öngördüğü tarzda kişilikler ortaya çıkarmaktır (Yıldız, 2006). Gardner'in "Çoklu Zekâ Kuramı"na göre her insanda farklı zekâ türleri baskındır. Bu nedenle yazma becerisi düzeyinin her bireyde aynı olmasını beklemek hata olur.

Yazma becerileri gelişmiş ve gelişmemiş çocuklar arasında farklar bulunmaktadır, bu farklılıklar şu şekilde açıklanabilir: "*Çocuğun yazma becerileri geliştikçe bilgiyi transfer etme, düşünceleri gözden geçirip, düzenleme daha etkili bir şekilde yapılır. Bu durum daha üst düzey yazmaların ortaya çıkmasını sağlar. Yazma becerileri gelişmemiş öğrenciler bilgi aktarmaya dayalı yazımları daha fazla yapmaktadırlar. Bunun nedeni metni yorumlayıp kendi yazım tarzlarıyla bütünleştirememeleridir.*" (Akyol, 2006:93). Yazma becerisi gelişmiş bireyler bir metni yazarken kendilerinden, kendi düşünce dünyalarından bir şeyler katmaya eğilimlidirler. Bu da onların sanat değeri taşıyan ürünler ortaya koymalarını sağlar. Yazma becerisi gelişmemiş bireyler ise yazdıkları metinlere kendilerinden bir şeyler katmaktan ziyade gördüklerini, bildiklerini doğrudan aktarma yolunu seçerler. Yazma becerilerini geliştirmede Türkçe öğretmenlerinin görevi bireyler arasındaki farklılıkları ortadan kaldırıp tüm bireylerin seviyelerini eşit düzeye getirmekten ziyade her bireyin seviyesini bir üst noktaya taşımak olmalıdır.

Topluluk halinde yaşayan insanın duygu, düşünce ve tasarılarını, dil kurallarına göre, doğru ve etkileyici bir biçimde, bir plan çerçevesinde yazıya aktarmasına yazılı anlatım denir (Calp, 2007:215). Yazılı anlatım, eğitim öğretim faaliyetleriyle kazandırılan bilgilerin hayata yansıtılması aşamasında önemli rol oynar. Öğrenilen bilgilerin amacı, kişideki diğer bilgi ve becerilerle bir bütünlük oluşturulmasıdır. Yazılı anlatım, kişide yoğrulmuş bu bilgi birikimini hayata aktarmada araç olarak kullanılır (Özbay, 2009:117). İnsanın hayatta edindiği bilgileri anlamlandırma araç olan yazılı anlatımın amaçları vardır.

Calp (2007:215-216) yazılı anlatımın amaçlarını şöyle sıralamıştır:

- Günlük hayatta güzel yazmanın önemini kavrayabilme
- Meslek hayatında güzel yazmanın önemini kavrayabilme
- Duygu ve düşüncelerini amaca uygun olarak yazıyla anlatabilme
- Sözcük dağarcığını zenginleştirebilme
- Düşünce ve dil arasındaki ilişkiyi kavrayabilme
- Bilimsel, eleştirici, doğru ve yaratıcı düşünebilme
- Güzel yazmadan zevk alabilme
- Güzel yazmanın önemini takdir edebilme

Türkçenin günlük yaşamdaki yanlış kullanımlarına karşı duyarlı olabilme

Öğrenci merkezli öğrenmeyi temel alan yapılandırıcı yaklaşım, öğrenme sürecinde öğretmenin rehberliğine ağırlık vermektedir. Yazılı anlatımın kuramsal olarak öğrenilmesinden ziyade beceri düzeyinde öğrenilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin birçoğunun yazılı anlatım derslerindeki başarısızlıklarının temelinde yıllardır süregelen eksik uygulamaların olduğu söylenebilir (Akbayır, 2010).

Türkçe Dersi Öğretim programlarının bireylerin yazma becerilerini geliştirmek için dönemin şartları da göz önünde bulundurularak hazırlandıkları görülmektedir. Eğitim sürecinde yazma eğitimi ile ilgili görülen aksaklıkları ve yazma eğitiminin daha etkili kullanılması için yapılabilecek farklı etkinlikleri konu alan çeşitli doktora ve yüksek lisans tezleri hazırlanmıştır. Fakat hazırlanan doktora ve yüksek lisans tezlerini değerlendiren ve sınıflandıran bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Yaptığımız çalışma ile bu eksikliğin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem

Günümüzde her alanda olduğu gibi eğitim alanında da bilimsel çalışmaların sayısı hızla artmaktadır. Herhangi bir alanın herhangi bir konusunda çok sayıda birbirinden bağımsız yapılmış ve birbirinden farklı sonuçlara varmış çalışmalara ulaşmak mümkündür. Ancak bu çalışmaların sayısının gün geçtikçe artmasıyla birlikte, bu araştırmaların amaçlarının da hedef kitleye ulaşmasında güçlük yaşanmaktadır. Tüm bu kaynakların incelenmesi, bulguların gözden geçirilmesi, sonuçların ve önerilerin dikkate alınabilmesi bir okuyucunun, günlerini hatta aylarını ayırmasını gerektirmekte ve bu bilgi çokluğunun arasında istenilen bilgiye ulaşmasını da oldukça zorlaştırmaktadır (Sağlam ve Yüksel, 2007:181). Bu zorluğun ortadan kaldırılması için yapılan çalışmaları meta-analiz yöntemine göre inceleyen yeni bir çalışmanın yapılmasına gereksinim duyulmuştur.

Meta-analiz belirli bir konuda yapılmış, birbirinden bağımsız, birden çok çalışmanın sonuçlarını birleştirme, elde edilen araştırma bulgularının istatistiksel analizini yapma ve bunları yeniden yorumlama yöntemidir. Bu yöntem, araştırmacılara çeşitli çalışmaların sonuçlarını özetleyerek nicel veriler sunar ve sonuçların birleştirilmesi ile ortak bir yargıya varmalarını sağlar (Lipseş ve Wilson, 2000:2; Sağlam ve Yüksel, 2007:182).

Yazma eğitimine verilen önem artıka yazma eğitiminin daha verimli ve nitelikli olabilmesi için konunun uzmanları yeni stratejileri, yöntemleri ve teknikleri geliştirmişlerdir.

Geliştirilen bu strateji, yöntem ve tekniklerin etkililiğini araştırmayı konu edinen birçok doktora ve yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Bu çalışmada meta-analiz yöntemi kullanılarak yazma eğitimi üzerine yapılmış doktora ve yüksek lisans tezleri değerlendirilip sınıflandırıldıktan sonra konu üzerinde çalışma yapacak uzmanlara konu ile ilgili yeni ufuklar açılması ve eksik kalan yönlerin ortaya çıkarılması hedeflenmektedir.

YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yapılan tarama sonucunda ilköğretim yazı eğitimi konusunda erişime açık yirmi adet doktora ve yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Meta-analiz yöntemi kullanılarak ulaşılan tezlerin öncelikle dış yapı ve içerik analizleri yapılmıştır. Ayrıca analize tabi tutulan tezler yayım yeri, yayım tarihi, danışmanların akademik unvanları ve içerik bakımından sınıflandırılmıştır. İçerik analizi yapılırken hazırlanan tezlerin hangi konular üzerine yoğunlaştığına dikkat edilmiştir. Türkçe programı 2005 yılında değiştiğinden dolayı çalışmaya konu olan tezler, 2005–2010 yılları arasında yazma eğitimi üzerine hazırlanan tezler arasından seçilmiştir.

Aşağıdaki tablolarda seçilen tezlerin listesi, hazırlandıkları üniversiteler ile tezlerde ele alınan konular ve kullanılan yöntemler verilmiştir.

Bulgular

Tablo 1: Araştırma İçin Seçilen Tezlerin Listesi

Tezin Adı	Yazarın Adı	Danışmanın Adı	Tezin Türü	Tarihi
İlköğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma	Ahmet KOÇAK	Yrd. Doç. Dr. Hidayet ÖZCAN	Yüksek lisans	2005
Yazılı Anlatım Becerilerinin Geliştirilmesinde Kelime Ağı Oluşturma Yönteminin Etkilliliği	Hüseyin ANILAN	Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÜLTEKİN	Doktora	2005
Yaratıcı Yazma Yaklaşımı Açısından Türkçe Derslerindeki Yazma Süreçlerinin ve Ürünlerinin Değerlendirilmesi	Saadet MALTEPE	Prof. Dr. Cahit KAVCAR	Doktora	2006
Yazılı Anlatım Biçimlerinin Yazma Becerisi Edinimindeki İşlevleri	Sıdık AKBAYIR	Yrd. Doç. Dr. Mustafa KIRCI	Yüksek lisans	2006
Yaratıcı Dramanın İlköğretim 2. Kademedeki 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerine Olan Etkisi	Ercan KARATEKE	Yrd. Doç. Dr. Bülent ARI	Yüksek lisans	2006
İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Kompozisyon Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma	İbrahim COŞKUN	Prof. Dr. Cihangir DOĞAN	Yüksek lisans	2006
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde İleri Düzeydeki Öğrencilerin Paragraf Yazma Becerisini Geliştirme Üzerine Bir Uygulama	Esra SELVİKAVAK	Prof. Dr. N. Engin UZUN	Yüksek lisans	2006
Uşak İl Merkezindeki 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatımda Deyimleri Kullanma Becerisi	Handan BURAK NALCI	Yrd. Doç. Dr. Celal DEMİR	Yüksek lisans	2006

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 30 Mayıs – Haziran 2012

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

Türkçe Öğretmen Adaylarının Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumları ile Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma	Hasan BAĞCI	Prof. Dr. Murat ÖZBAY	Doktora	2007
İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Sözdizimi ve Anlatım Bozukluğu Açısından Değerlendirilmesi	Kadir Kaan BÜYÜKİKİZ	Prof. Dr. İsmet CEMİLOĞLU	Yüksek lisans	2007
6+1 analitik yazma ve değerlendirme modelinin 5. sınıf öğrencilerinin hikâye edici metin yazma becerilerini geliştirmeye etkisi	Yasin ÖZKARA	Doç. Dr. Hayati AKYOL	Doktora	2007
İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerinin Değerlendirilmesi	Ergün ÖZTÜRK	Doç. Dr. Hayati AKYOL	Doktora	2007
İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Metin Yazma Becerileri	Sertan Koray YILMAZ	Yrd. Doç. Dr. Fahri TEMİZYÜREK	Yüksek lisans	2008
Bilişsel Süreç Modeline Göre Hazırlanan Yazma Öğretimi Programının Öğrenci Başarısına Etkisi	Hakan ÜLPER	Doç. Dr. Leyla UZUN	Doktora	2008
Yaratıcı Yazma Tekniklerinin Öğrencilerin Türkçe Dersine İlişkin Tutumlarına Ve Türkçe Dersindeki Başarılarına Etkisi	Elif Burcu KAPAR KUVANÇ	Yrd. Doç. Dr. Nevin AKKAYA	Yüksek lisans	2008
Karşılaştırmalı Metin Türünde Yazma Edimi	Serhat BOZKURT	Doç. Dr. Leyla UZUN	Yüksek lisans	2009
Planlı Yazma Ve Değerlendirme Modelinin 8. Sınıf Öğrencilerinin Bilgilendirici Metin Yazma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi	Nesrin ŞENTÜRK	Yrd. Doç. Dr. Halit KARATAY	Yüksek lisans	2009
Yazma Eğitiminde Hedeflerin Gerçekleştirilmesiyle İlgili 1982 Ve 2005 Türkçe Programlarının Karşılaştırılması (Bolu İli Örneği)	Özge ÖZGÜLEN	Yrd. Doç. Dr. İbrahim KIBRIS	Yüksek lisans	2009
Yazma Etkinliklerinin İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Matematik Başarılarına Ve Tutumlarına Etkisi	Başak KASA	Yrd. Doç. Dr. Esin TURAN GÜLLAÇ	Yüksek lisans	2009
Yaratıcı Yazma Uygulamalarının İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Yazma Becerilerine Etkisi	Erdem TONYALI	Yrd. Doç. Dr. Halit KARATAY	Yüksek lisans	2010

Tablo 1’de görüldüğü üzere hazırlanan tezlerin en fazla 2006 ve 2007 yıllarında hazırlandığı görülmektedir. Seçilen tezler arasında yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2: Araştırma İçin Seçilen Tezlerin Hazırlandığı Üniversiteler

Üniversite Adı	Doktora Tezi	Yüksek Lisans Tezi	Toplam
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	0	3	3
Afyon Kocatepe Üniversitesi	0	1	1
Ankara Üniversitesi	2	2	4
Anadolu Üniversitesi	1	0	1
Dokuz Eylül Üniversitesi	0	1	1
Ege Üniversitesi	0	1	1
Gazi Üniversitesi	3	2	5
Marmara Üniversitesi	0	1	1
Mustafa Kemal Üniversitesi	0	1	1
Pamukkale Üniversitesi	0	1	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	0	1	1

Tablo 2'ye bakıldığında hazırlanan tezlerin en fazla Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Abant İzzet Baysal Üniversitelerinde hazırlandıkları tespit edilmiştir. Diğer üniversitelerde ise 1'er çalışma yapılmıştır. Araştırma için seçilen tezlerin türüne bakıldığında en fazla doktora tezinin Gazi Üniversitesi'nde, en fazla yüksek lisans tezi Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde yapıldığı görülmüştür.

Tablo3: Araştırma için seçilen tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri

Yöntem	Toplam
Betimsel	6
İlişkisel	1
Müdahaleli	11
Karma	2

Tablo 3'te görüldüğü üzere müdahaleli araştırma yöntemi en çok kullanılan araştırma yöntemi olurken, ilişkisel araştırma yöntemi en az kullanılan araştırma yöntemi olmuştur.

Tablo 4: Araştırma için seçilen tezlerde ele alınan konular

Konu	Toplam
Yazma Becerisi	10
Yazma Tekniği	5
Yazmaya Karşı Tutum	3
Yazma Programı	2

Tablo 4 incelendiğinde hazırlanan tezlerde en fazla yazma becerisi üzerine çalışma yapıldığı görülmektedir.

Yazma becerisini konu alan tezlerde ulaşılan bulgulardan bazıları şunlardır:

- Kelime ağı oluşturma yöntemine dayalı olarak hazırlanan öğretim etkinliklerini uygulama, öğrencilerin Türkçe dersindeki yazılı anlatım becerilerini geliştirmektedir.
- Öğrencilerin kelime servetleri, düzeylerine göre çok düşük seviyededir.
- “Test” imtihanları öğrencilerin ifade becerilerini köreltmektedir.
- Yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesi için, sürekli olarak uygulama yapılması gerekmektedir.
- Yazma becerisinin geliştirilmesinde Türkçe öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir.
- Okuma alışkanlığı ile yazma becerisi arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır.
- Yazılı anlatım becerisi cinsiyete göre farklılık göstermemektedir.
- Yazılı anlatım becerilerinde annelerin eğitim düzeyleri belirleyici rol oynamaktadır.
- Yazılı metinlerde kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla deyim kullanmaktadır.
- Annelerin doğum yerleri öğrencilerin yazılı metinlerde deyim kullanmalarına etki etmemektedir. Ancak babaların doğum yeri buna etki etmektedir.
- Yazılı anlatımda öğrenciler kelimeleri yanlış anlamda kullandıklarından sıkça anlatım bozukluğu yapmaktadırlar.
- Öğrencilerin öyküleyici metin yazma becerilerinin istenilen düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Yazma tekniği üzerine yapılan çalışmalarda şu bulgulara rastlanmıştır:

- Yaratıcı drama teknikleriyle yapılan Türkçe derslerinin, geleneksel yolla yapılan Türkçe derslerine göre yazılı anlatım becerilerini daha fazla geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

➤ Yaratıcı yazma tekniklerinin kullanılması, öğrencilerin söz varlıklarını arttırmıştır.

➤ Yaratıcı yazma tekniklerinin kullanılmasının, öğrencilerin Türkçe dersindeki başarılarını kabul edilebilir düzeyde arttırmadığı görülmüştür.

➤ Süreç yaklaşımı, yazılı metin öğretiminin tüm aşamalarında geleneksel yöntemlere göre daha etkili olmuştur.

➤ Yaratıcı yazmanın, öğrencilerin yazmaya karşı olan düşüncelerinde olumlu gelişmeler meydana getirdiği belirlenmiştir.

Öğrencilerin yazmaya karşı tutumlarını inceleyen tezlerde şu bulgulara rastlanmıştır:

➤ Yaratıcı yazma teknikleri ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin tutumlarını arttırmada geleneksel öğretimdeki yazma çalışmalarından daha etkili olmuştur.

➤ Nitelikli Türkçe öğretmenlerinin yetiştirilmesi için yazılı anlatım derslerinin öğrenci beklentileri de göz önünde bulundurularak daha titiz ve daha kapsamlı işlenmesi gerektiği, bunun için de ders öğretim elemanlarına büyük sorumluluklar düştüğü sonucuna varılmıştır.

Yazma eğitimi programını konu alan tezlerde aşağıdaki bulgulara rastlanmıştır:

➤ Yazılı metin oluşturma öğretiminde bilişsel süreç yaklaşımına dayanarak hazırlanan yazma eğitimi programının “metin içeriği oluşturma”, “metni tutarlı biçimde yapılandırma” ve “uygun tümce kurabilme” uygulamalarında geleneksel yöntemle hazırlanan yazma eğitimi programından daha etkili olduğu görülmüştür.

Çalışmalardaki bulguların ortak özellikler taşıdığı görülmektedir. Bulgulardan hareketle yazma öğretiminin problemlerine ulaşmak mümkündür.

Sonuç

Bu çalışmada 20 doktora ve yüksek lisans tezi dış yapı ve içerik bakımından incelenmiştir. Dış yapı bakımından yapılan incelemede ulaşılan bulgular tablolştırılmıştır. İçerik bakımından yapılan incelemede ise bulgular maddeler halinde listelenmiştir.

Tablo 1’de tezler yayım yılına, danışmanların unvanlarına ve türüne göre listelenmiştir. Tezlerin 6’sına profesör, 4’üne doçent ve 10’una doktor unvanlı öğretim elemanları danışmanlık yapmıştır. Seçilen tezler arasında yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerinden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ulaşılan tezlerin en fazla 2006 ve 2007 yıllarında hazırlandığı görülmektedir. Tablo 2’de tezler hazırlandıkları üniversite, tür ve sayılarına göre tablolştırılmış ve hazırlanan tezlerin en fazla Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Abant İzzet Baysal Üniversitelerinde hazırlandıkları tespit edilmiştir. Tablo 3’te tezler araştırma yöntemlerine göre, tablo 4’te ise konularına göre sınıflandırılarak listelenmiştir. Tezlerde müdahaleli araştırma yönteminin en çok tercih edilen araştırma yöntemi olduğu tespit edilmiştir.

Tezler konu bakımından içerik analizine tabi tutulmuş ve bulgular maddeler şeklinde listelenmiştir. Tezlerde en fazla yazma becerisinin konu alındığı dikkat çekmiştir. Ayrıca yazma becerisini ölçme ve değerlendirmeyi konu alan tezlerin olmadığı tespit edilmiştir.

Öneriler

Yapılan araştırmada;

- 2005 Türkçe Öğretim programında yer verilen çağdaş yaklaşımların öğrencilerin yazma becerisine etkisi üzerinde fazla durulmadığı görülmüştür. Yapılacak yeni çalışmalarda güdümlü yazma, kontrollü yazma, kelime havuzundan kelime seçerek yazma gibi tekniklerin öğrencilerin Türkçe dersine karşı olan tutumlarına ve akademik başarılarına olan etkisi konu olarak seçilebilir.
- Yazma becerisi ile kelime serveti arasındaki ilişkiyi ortaya koyan çalışmalar yapılabilir.
- Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının yazma becerisini geliştirmesine olanak tanıyan çalışmalar hazırlanabilir.
- Yazma becerisinin geliştirilmesinde öğretmen, öğrenci ve aileye düşen sorumlulukları konu alan çalışmalar ortaya konulabilir.
- Yazma etkinliklerini ölçme ve değerlendirmeyi konu alan çalışmaların eksikliği de tespit edilmiştir. Bu eksikliği gideren çalışmalar konunun uzmanları tarafından hazırlanabilir.
- Öğrencilerin yazma becerisindeki başarı durumlarıyla diğer derslerdeki akademik başarılarını karşılaştıran yeni çalışmalar yapılabilir.

Tartışma

Türkçe öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesi için Türkçe Dersi Öğretim Programında birçok değişiklik yapılmıştır. Bu değişikliklerin en başında ise yeni programa uygun olarak hazırlanan ders kitapları gelmektedir. Ders kitaplarındaki etkinlikler sayesinde öğrenci nesne durumundan özne durumuna getirilmeye çalışılıyor. Yeni programla birlikte öğretmenlerin rolü daha da önem kazandı. Çünkü yeni kuramları uygulayacak ve öğrencilere rehberlik yapacak olan kişi öğretmenlerdir.

İncelenen tezlerde Türkçe Dersi Öğretim Programında yapılan değişikliklerin başarıya ulaşabilmesi için öğretmenlerin yeni yazma kuramlarını özümsemesi gerektiğine ve bu kuramlara uygun ölçme değerlendirmenin yapılmasına değiniliyor. Ancak davranışçı eğitim anlayışına göre yetişen öğretmenler yeni kuramların yerleşmesine karşı direnerek klasik öğretim yöntemlerini kullanmaya devam etmektedirler. Bunun yanı sıra ülke geneli yapılan lise ve üniversite giriş sınavlarında sadece çoktan seçmeli soruların sorulması öğrencilerin de bu değişiklikleri özümsemesine engel olmaktadır. Türkçe Dersi Öğretim Programının başarıya ulaşabilmesi için bu programdaki değişiklikleri içselleştirmiş öğretmenlerin yetiştirilmesi ve sınavlarda öğrencileri yazılı ifade becerilerini olumsuz etkileyen ölçme araçlarının yerine bunları geliştiren araçların geliştirilmesi gerekir.

KAYNAKÇA

AKBAYIR Sıddık, **Yazılı Anlatım, Nasıl Yazabilirim**, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2010.

AKYOL Hayati, **Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri**, Kök Yayıncılık, Ankara 2006.

CALP, Mehralı, **Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi**, Eğitim Kitabevi, Konya 2007.

KAPLAN Mehmet, **Kültür ve Dil**, Dergâh Yayınları, İstanbul 2009.

MEB, **İlköğretim Türkçe Dersi 6-8. Sınıflar Öğretim Programı**, Devlet Kitapları Basımevi, Ankara 2006.

ÖZBAY Murat, **Türkçe Öğretimi Kaynakçası**, Öncü Kitap, Ankara 2008.

ÖZBAY Murat, **Türkçe Öğretimi Yazıları**, Öncü Kitap, Ankara 2010.

ÖZBAY Murat, **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I**, Öncü Kitap, Ankara 2009.

ÖZBAY Murat, **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II**, Öncü Kitap, Ankara 2009.

SAĞLAM Mustafa ve YÜKSEL İsmail, “Program Değerlendirmede Meta-Analiz ve Meta-Değerlendirme Yöntemleri”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.: 18, Kütahya 2007, s. 175-188; <http://sbe.dpu.edu.tr/18/175.pdf>, (ET:20.01.2011).

YILDIZ Cemal vd., **Yeni Öğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi**, PegemA Yayıncılık, Ankara 2006.